

PRESSMEDDELANDE nr 117/24

Luxemburg den 29 juli 2024

Domstolens dom i mål C-202/24 | [Alchaster]¹

Arresteringsorder utfärdade av Förenade kungariket: EU-domstolen klargör under vilka förutsättningar sådana arresteringsorder kan verkställas inom EU

Sedan Förenade kungarikets utträde ur EU regleras verkställandet inom EU av arresteringsorder som utfärdats av Förenade kungariket av handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Förenade kungariket. EU-domstolen slår fast att rättsliga myndigheter i de medlemsstater som mottagit en framställan om verkställighet av en arresteringsorder från Förenade kungariket ska göra en fristående prövning av den risk för kränkning av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna som den berörda personen påstår sig löpa om vederbörande överlämnas till Förenade kungariket. Den överlämnandemekanism som föreskrivs i handels- och samarbetsavtalet skiljer sig från överlämnandemekanismen i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder.

I det **handels- och samarbetsavtal**² som ingåtts mellan EU och Förenade kungariket för att reglera deras förbindelser efter Brexit ingår bestämmelser om straffrättsligt samarbete. Detta samarbete är baserat på en mekanism för överlämnande som grundar sig på en arresteringsorder.

En domare vid Magistrates' Courts of Northern Ireland (Förenade kungariket) utfärdade fyra arresteringsorder mot en person som misstänktes för att ha begått brott med koppling till terrorism. Den misstänkte överklagade beslutet om överlämnande. I sitt överklagande till Supreme Court of Ireland (Irland) gjorde vederbörande gällande att ett överlämnande skulle vara oförenligt med den straffrättsliga legalitetsprincipen, eftersom det – efter det att de påstådda gärningarna hade begåtts – hade skett en ändring av reglerna i Förenade kungariket om villkorlig frigivning, vilken var till nackdel för den tilltalade.

Supreme Court of Ireland har påpekat att Supreme Court of the United Kingdom (Förenade kungariket) redan funnit att nämnda regeländring var förenlig med Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen)³. Supreme Court of Ireland har i detta sammanhang själv avfärdat den misstänktes argument avseende risken för en kränkning av Europakonventionen. Supreme Court of Ireland frågar sig emellertid om samma slutsats kan dras beträffande den straffrättsliga legalitetsprincip som är stadfäst i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan)⁴ och har därför begärt att EU-domstolen ska meddela förhandsavgörande beträffande denna fråga.

I den dom som meddelats i dag klargör EU-domstolen vilken roll en verkställande rättslig myndighet i en medlemsstat har, när en person som är föremål för en arresteringsorder som utfärdats med stöd av handels- och samarbetsavtalet påstår att ett överlämnande av vederbörande till Förenade kungariket riskerar att kränka denna princip. EU-domstolen slår fast att den verkställande rättsliga myndigheten måste göra en fristående prövning av denna risk i förhållande till stadgan, även om risken för en kränkning av Europakonventionen redan utesluts.

Den verkställande rättsliga myndigheten får endast vägra att verkställa arresteringsordern om den, efter att ha begärt ytterligare uppgifter och garantier från den utfärdande rättsliga myndigheten, har tillgång till objektiva,

tillförlitliga, precisa och vederbörligen uppdaterade uppgifter som visar att det föreligger en verklig risk för ett strängare straff än det straff som ursprungligen skulle ha utdömts den dag då brottet begicks.

EU-domstolen inleder med att understryka att **rambeslutet om en europeisk arresteringsorder⁵ inte reglerar verkställigheten av arresteringsorder som utfärdats av Förenade kungariket efter utgången av den övergångsperiod som anges i utträdesavtalet.⁶ Sedan det datumet regleras verkställigheten av arresteringsorder i handels- och samarbetsavtalet.** Enligt handels- och samarbetsavtalet får en medlemsstat endast vägra att verkställa en sådan arresteringsorder av de skäl som framgår av detta avtal. De verkställande rättsliga myndigheterna i medlemsstaterna är skyldiga att se till att de grundläggande rättigheterna i stadgan respekteras, när de fattar ett beslut om att överlämna en person till Förenade kungariket med stöd av handels- och samarbetsavtalet.

EU-domstolen påpekar att det förenklade och effektiva system för överlämnande av dömda och misstänkta personer, vilket inrättats genom rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, bygger på den höga grad av **förtroende** som måste finnas mellan medlemsstaterna samt på **principen om ömsesidigt erkännande**. Denna princip utgör "hörnstenen" i det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna. Det är fråga om en aspekt som utgör ett särdrag för förbindelserna mellan EU-medlemsstaterna, nämligen den grundläggande premissen att respektive medlemsstat delar, tillsammans med övriga medlemsstater, de gemensamma värden som utgör grunden för EU.

En sådan grad av förtroende kan också upprättas genom internationella avtal mellan medlemsstaterna och vissa tredjeländer som har särskilda förbindelser med EU. Handels- och samarbetsavtalet upprättar emellertid inte några sådana särskilda förbindelser mellan Förenade kungariket och EU, i synnerhet som Förenade kungariket inte ingår i det europeiska området utan inre gränser. Överlämnandemekanismen i handels- och samarbetsavtalet skiljer sig dessutom i vissa delar väsentligt från den överlämnandemekanism som regleras i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder.

När den eftersökta personen åberopar att det föreligger en risk för en kränkning av en grundläggande rättighet i stadgan, är den verkställande rättsliga myndigheten i detta sammanhang skyldig att pröva samtliga relevanta omständigheter för att bedöma vilken situation vederbörande skulle hamna i vid ett överlämnande till Förenade kungariket. Till skillnad från den prövning i två steg⁷ som ska göras vid överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder, förutsätter detta ett samtidigt beaktande av såväl de regler och den praxis som gäller i Förenade kungariket i allmänhet, som av de specifika omständigheter som kännetecknar den eftersökta personens individuella situation, eftersom principerna om förtroende och ömsesidigt erkännande inte gäller.

Beträffande en ändring av reglerna om villkorlig frigivning, finner EU-domstolen att en åtgärd avseende verkställighet av ett straff endast kommer att vara oförenlig med stadgan om den medför en verklig ändring av det straff som gällde den dag då brottet begicks och således medför att ett strängare straff än det som ursprungligen skulle ha utdömts.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen [i fulltext och eventuellt en resumé](#) av domen publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎(+352) 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" @(+32) 2 2964106

Håll dig uppdaterad!

¹ Målets namn är ett fiktivt namn. Det överensstämmer inte med det verkliga namnet på någon av parterna i målet.

² [Avtal om handel och samarbete](#) mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan.

³ Europakonventionen, i dess lydelse enligt protokoll nr 11 och 14, kompletterad av tilläggsprotokollet samt protokoll nr 4, 6, 7, 12, 13 och 16.

⁴ [Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna](#).

⁵ [Rambeslut 2002/584 av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande](#) mellan medlemsstaterna, i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009.

⁶ [Avtal om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen](#).

⁷ Beträffande en europeisk arresteringsorder ska den verkställande rättsliga myndigheten, i ett första skede, bedöma huruvida det finns uppgifter som visar att det i den utfärdande medlemsstaten finns en verklig risk för en kränkning av den aktuella grundläggande rättigheten, antingen på grund av systematiska eller allmänna brister, eller på grund av brister som drabbar en objektivt identifierbar kategori av personer. I ett andra skede ska den verkställande rättsliga myndigheten på ett konkret och precist sätt kontrollera i vilken utsträckning de brister som konstaterats i det första skedet kan påverka den eftersökta personen och huruvida det, med hänsyn till vederbörandes personliga situation, finns grundad anledning att tro att personen löper en verklig risk att utsättas för en kränkning av en grundläggande rättighet vid överlämnande till den utfärdande medlemsstaten. Skyldigheten att konstatera att det finns allmänna brister innan det görs en konkret och precis prövning av huruvida den eftersökta personen löper en verklig risk för att utsättas för en kränkning av en grundläggande rättighet syftar till att förhindra att en sådan kontroll inte kan göras annat än i undantagsfall. Denna skyldighet är en följd av den presumtion att den utfärdande medlemsstaten respekterar de grundläggande rättigheterna som följer av principen om ömsesidigt förtroende.